

С. І. Мірошніченко

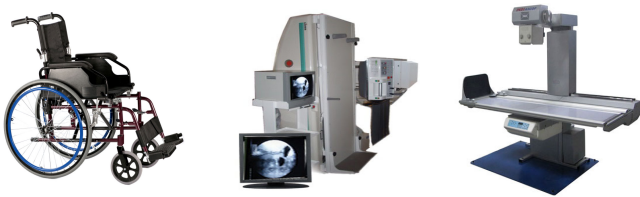
Медичної техніки промисловість

МЕДИЧНОЇ ТЕХНІКИ ПРОМИСЛІВІСТЬ – галузь медичної промисловості, підприємства якої виробляють медичні інструменти, устаткування, апарати, прилади та іншу медичну техніку. М. т. п. знач. мірою створює тех. базу охорони здоров'я. Виготовлення і застосування мед. інструментів відоме ще з давніх часів. В Україні нескладні мед. інструменти почали виготовляти в 1-й пол. 19 ст. на Херсон. інструм. заводі. 1853 у Харкові створ. майстерню хірург. інструментів, 1860 у Києві – дві майстерні з виробництва мед. інструментів, автоклавів, протезів тощо. Згодом такі майстерні виникли в Одесі. За роки рад. влади М. т. п. України перетворилася на потужну високомеханізов. галузь. У довоєнні роки реконструйовано діючі підприємства М. т. п. і споруджено нові: заводи хірург. інструментів у Харкові, «Медінструмент» і «Ренток» у Києві (див. «Медапаратура» Київське виробниче об'єднання) та ін. 1940 в Україні функціонували 16 заводів і 18 майстерень, що випускали бл. 300 найменувань виробів мед. техніки. У післявоєнні роки з метою ліквідації наслідків війни та покращення мед. обслуговування насел. М. т. п. набула швидкого розвитку. Зокрема 1960–70 споруджено Ізюмський оптико-механічний завод (Харків. обл.), по суті, заново збудовано Львівський завод радіоелектронної медичної апаратури, Харків. завод точного мед. приладобудування (нині ПАТ «Харківський завод «Точмедприлад»»), Одес. експерим. завод лаборатор. мед. техніки, Жданов. завод технол. устаткування мед. промисловості (нині м. Маріуполь Донец. обл.), технічно переоснащено та розширено підприємства Київ. ВО мед. техніки. Всього 1970 в Україні діяли 12 підприємств М. т. п. (без протезних), що виробляли понад 560 найменувань осн. видів продукції. Лише за 1966–70 освоєно випуск 90 нових її видів, серед них – аудіометри, гістеросальпінгографи, електроенцефалографи, прилади для комплекс. дослідж. дихання, синонтофори, фазорентгенокардіографи. До виробництва мед. техніки залучено також низку підприємств ін. галузей промисловості. 1969 Україна виготовляла понад 25 % заг.-союз. випуску мед. техніки. 1976–77 проведено укрупнення підприємств М. т. п. на основі об'єднання їх за територ.-галуз. принципом, зважаючи на спеціалізацію і концентрацію виробництва: створ. Київ. ВО «Медапаратура», Львів. НВО «РЕМА», об'єдн. «Медлабортехніка» (Одеса), 4 спец. КБ. 1980 в Україні діяли 3 об'єдн., 8 заводів, 2 дослідні виробництва, 6 спец. КБ, а виробництво продукції галузі зросло на 81,4 % (порівняно з 1970). Її асортимент становив понад 700 найменувань. Знач. внесок у розроблення нової

мед. техніки зробили укр. вчені, які сконструювали томофлюорограф, апарат для шарових рентгенів. знімків, імпульс. рентгенів. апарат, флюорографи різного призначення, логентрон, апарат для ксерорентгенографії, імпульс. стимулятор, штучні серц. сферично-сегментал. клапани тощо. Нову мед. техніку в Україні розробляли науковці Всесоюз. н.-д. і конструктор. інституту радіоелектрон. мед. апаратури у Львові (нині Радіоелектронної медичної апаратури Науково-дослідний інститут), низки КБ та ін. До 1992 Україна одержувала мед. техніку від 350-ти заводів-постачальників, 65 % яких знаходилися в Росії і лише 19 % – в Україні. За таких умов потреби України в мед. виробках вітчизн. пром-сть могла забезпечувати лише на 13–15 % за номенклатурою, а за обсягами – бл. 20 %. Стан мед. техніки, що склався в Україні, можливо охарактеризувати як вкрай незадовільний. Уже в перші роки незалежності з відомих причин розпочалося значне скорочення закупівель мед. техніки, що зумовило збільшення парку морально й фізично застарілої апаратури. Це призвело до того, що нині мед. техніка, що знаходиться у мед. установах МОЗ України, в середньому на 60–70 % застаріла та фізично зношена. Значна частина обладнання відпрацювала 30–35 р., що втричі перевищує її тех. ресурс. 1992–2004 реалізовано 2 держ. програми розвитку мед. техніки за Постановами КМ України 1992 і 1996, що дозволило створити нову мед. техніку, яку взагалі не виробляли в Україні, уможливило значно покращити ситуацію за рахунок освоєння виробництва імпортозамінюв. мед. техніки та створило можливості для зростання випуску вітчизн. мед. виробів із 740-а до понад 1700 найменувань. Розроблення та виробництво мед. техніки здійснюють бл. 250 підприємств різних форм власності, серед яких вагоме місце посідають утворені у роки незалежності приватні підприємства, зокрема завод рентгенів. обладнання «Квант» (Харків), компанії «Крас», «Телеоптик», «ЮТАС» (усі – Київ). Виконання Держ. програми розвитку мед. промисловості України на 2006–10 забезпечило збільшення номенклатури вітчизн. виробів мед. призначення та мед. техніки для заміни критич. імпорту. У результаті виконання зазначених держ. програм та ін. факторів рівень забезпечення мед. технікою вітчизн. виробництва зріс до 35 %. У 2013 створ. громад. Асоц. виробників мед. техніки України «Укрмедпром» (Київ), що обстоює інтереси вітчизн. виробників, координує їхню госп. діяльність, впроваджує досягнення науки, тех. знання, передовий досвід про ефективні технології, організовує аналіт. роботи з питань менеджменту та маркетингу, надає метод. допомогу під час усунення недоліків, збирає дані про виробництво, вироб. потужності та ін., зокрема з метою дослідж. ринку, проводить аналіз прийнятих законів та моніторинг законопроектів у галузі медицини тощо. «Укрмедпром» об'єднує 9 вітчизн. компаній – лідерів у розробленні, дослідж. та виробництві мед. техніки: підприємство «Автоспецпром» (випуск автомобілів швидкої мед. допомоги з необхід. мед. оснащенням, розроблених й обладнаних для транспортування, здійснення осн. мед. догляду та нагляду за пацієнтом), вироб. компанія «Диспомед» (виробництво крісел колісних та засобів реабілітації), компанія «ЮТАС» (розроблення, серійне виробництво, сервісне обслуговування і реалізація електрокардіографів та ін. мед. техніки), наук.-вироб. компанія «Крас» (виготовлення мед. рентгенотехніки нового покоління, малодозових флюорограф.

апаратів, рентгенозахис. одягу, автомобілів спец. призначення – мамо- та флюограф., рентгенодіагност. та автомобілів швидкої допомоги), торг. дім «Медапаратура» (мед. приладобудування), фірма «Контакт» (розроблення, виробництво та постачання мед. обладнання, інструменту та витрат. матеріалів для хірургії), наук.-вироб. компанія «Телеоптик» (розроблення складної електрон. техніки для отримання, архівації та оброблення томограф., рентгеноскоп. і рентгенограф. зображень, зокрема цифр. рентгенів. приймачів; усі – Київ), фірма «Радмір» (Харків; розроблення і виробництво ультразвук. та мамограф. мед. техніки), НВП «Метекол» (м. Ніжин Черніг. обл.; розроблення і серійне виробництво мед. обладнання). Підпр-ва асоц. «Укрмедпром» мають знач. експорт. потенціал, беруть участь у міжнар. виставках та відомі у багатьох країнах світу.

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Медичної техніки промисловість / С. І. Мірошніченко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-65496>. – Останнє поновлення : 1 січ. 2023.

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).